

İşsiz misiniz?

Potansiyeliniz mi var?

Kendi işinizi kurmak
ister misiniz?

İş kurma hazırlıkları

Mülteci Girişimcilere Destek
Mülteciler için İş Kurma Rehberi

rib

REFUGEES INTO BUSINESS

Refugees into Business

© The Prince's Trust and the Refugee Council 2006

This booklet is for guidance only.

This project is funded by the Phoenix Fund and the Small Business Service of the Department of Trade and Industry.

This booklet is also available in the following languages: Amharic, Arabic, Dari, Farsi, French, Pushto, Kurdish Sorani, Portuguese, Somali, Swahili, Tigrignia and Turkish.

Refugees into Business is a project managed by Refugee Enterprise Partnership, lead by the Refugee Council.

The Refugee Enterprise Partnership consists of the British Refugee Council, Refugee Action (RA), Refugee Women's Association, Social Enterprise London, the Prince's Trust, Community Action Network, and Education Action International.

With thanks to the Language and Literacy Unit+ (LLU+), London Southbank University, who has helped ensure the text is accessible to people who are at least at entry level 3 in their reading of English.

www.refugeesintobusiness.org.uk/translated_ten_steps

© The Prince's Trust and the Refugee Council 2006

İçindekiler

İş kurma hazırlıkları

Aşağıdaki on adım, kendi işinizi kurma hazırlıklarınıza yardımcı olacaktır.

1. Kendinize güvenin	3
2. Yasal olarak iş kurup kuramayacağınızı araştırın	5
3. Özgemişinizi hazırlayın	
4. İngilizcenizi geliştirmek için yardım alın	8
5. İş eğitimi alın	11
6. Yerel bir şirket veya topluluk içinde çalışmak için gönüllü olun	14
7. Çocuklarınızın bakımı için araştırma yapın	16
8. Finansman durumunuzu düzenleyin	18
9. Profesyonel iş kurma desteği alın	20
10. Diğer yardım kaynakları	23
	26

1. Adım: Kendinize güvenin

Yüzlerce yıldır mülteci ve göçmenler Birleşik Krallık'a gelmekte ve Britanya ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Onların bazı fikirleri ve kurdukları bazı şirketler çok başarılı olarak ulusal gündelik yaşamın bir parçası haline gelmişlerdir.

Bunları biliyor muydunuz?

- 'Balık ve patates' geleneği, göçmenler tarafından başlatıldı. Doğu Avrupa'dan gelen Joseph Malin, 1860 yılında Londra'nın East End bölgesinde ilk balık ve patates dükkanını açtı.
- Fransız devrimi sırasında mülteci olan Mösyö Deloitte, 200 yılı aşkın bir süre önce Hull'a geldi ve bir muhasebe şirketi kurdu. Torunu bunu ülkenin en büyük firmalarından biri haline getirdi. Günümüzde bu firma, uluslararası üne sahip Deloitte and Touche'tur.
- Türkiye'den mülteci olarak gelen Alec Issigonis, 1922 yılında ailesiyle birlikte İngiltere'ye yerleşti. Bir otomobil tasarımcısı olarak, 'Morris Minor' ve 'Mini' adlı İngiliz otomobillerini dünyaya sundu.

Marks & Spencer

Michael Marks, 1859 yılında Rusya'nın Slonim kentinde doğdu. Marks genç yaşta İngiltere'ye göç etti. Bir işi olmayan ve İngilizce bilmeyen Marks, mültecilere iş veren Barran adlı bir şirketin bulunduğu Leeds kentine taşındı. Zamanla Leeds pazarında bir tezgah açacak kadar para biriktirdi. Tezgahının yanına 'Fiyat Sormayın, Her Şey Bir Peni' yazılı büyük bir ilan koydu. Marks, daha sonraki birkaç yıl boyunca Yorkshire ve Lancashire'daki tüm kapalı pazar yerlerinde buna benzer tezgahlar açtı.

1894 yılında, işi büyütmesine yardımcı olacak bir ortağa ihtiyacı olduğuna karar verdi. Tom Spencer'la ortaklığı bu zamana rastlar. Spencer bir süredir Michael Marks'ın kariyerini izliyordu ve £300 karşılığında işin yarı hissesini almanın iyi bir yatırım olacağını düşündü. Anlaşmaya göre, Spencer ofisi ve depoyu

idare edecek, Marks ise satışı yönetmeye devam edecekti. Tom Spencer'in yardımıyla Marks, Manchester, Birmingham, Liverpool, Middlesbrough, Sheffield, Bristol, Hull, Sunderland ve Cardiff'te mağazalar açtı.

1897 yılına gelindiğinde, Marks & Spencer imparatorluğu otuz altı şubeye sahip olmuştu. 1903'te limited şirket haline geldi ve Tom Spencer aynı yıl içinde zengin bir adam olarak emekliye ayrıldı. Michael Marks işi geliştirmeyi sürdürdü ve 31 Aralık 1907'de Birleşik Krallık'ın en ünlü şirketlerinden birinin kurucusu olarak yaşama veda etti.

İşinizin büyük ya da küçük olması önemli değildir; bu ister bir pazar tezgahı ister bir muhasebe firması olsun, size başarı getirebilir. Bunu denemek için her hakka sahipsiniz. Eğer başarılı olursanız bu başarının sadece size değil, topluma da faydası olacaktır. Aynı zamanda endişeleriniz olması doğaldır ve işinizi kurarken karşılaşılabileceğiniz problemlerin farkında olmanız da önemlidir. Fikirlerinizi ve becerilerinizi gözden geçirmelisiniz. Herkes kendi işinin sahibi olmaya uygun değildir. Bu rehber size bu konuda yardımcı olacak ve destek alabileceğiniz kaynakları tanımanızı sağlayacaktır:

- İş kurma desteği veren uzman kuruluşlar
- Tavsiye isteyebileceğiniz arkadaş, akraba veya vatandaşlarınız

İşinizi başarıya ulaştırmak için alabileceğiniz TÜM destekleri kullanmanız gerekecektir.

Bunları yapın	Bunları yapmayın
Bu rehberi okurken, işinizle ilgili çeşitli konularda size yardımcı olabilecek tüm kişi ve kuruluşların bir listesini YAPIN.	Sorunların kendinize has olduğunu DÜŞÜNMEYİN. İşinizin başarısı size bağlıdır, ancak etrafınızda size yardımcı olmak için sağlanacak pek çok destek de vardır.

2. Adım: Yasal olarak iş kurup kuramayacağınızı araştırın

Yasaya göre, kendi işinizi kurabilmeniz için:

→ Çalışma izniniz VE Birleşik Krallık'a Giriş/Birleşik Krallık'ta Kalma İzniniz olmalıdır. Kalma izni, farklı şekillerde verilebilir:

1. Size mülteci statüsü verildiyse

- i. Ağustos 2005'ten önce mülteci statüsü (refugee status) aldıysanız, size Sınırsız Kalma İzni (Indefinite Leave to Remain) (ILR) verilmiştir ve Birleşik Krallık'ta sürekli olarak kalabilirsiniz.
- ii. Ağustos 2005'ten sonra mülteci statüsü (refugee status) aldıysanız, kalma izniniz 5 yıl için geçerlidir. 5 yıllık sürenin sonunda dosyalar gözden geçirilir ve eğer kendi ülkenizdeki sorunlar devam ediyorsa size süre uzatımı veya Sınırsız Kalma İzni (ILR) verilebilir. Aksi halde ülkeden sınır dışı edilip, geri gönderilebilirsiniz.

2. Geçici Giriş/Kalma İzni verildiyse

- i. İnsani Koruma (Humanitarian Protection) (Ağustos 2005'ten önce, en fazla 3 yıl için veriliyordu. Ağustos 2005'ten itibaren, 5 yıla kadar koruma sağlanabilmektedir. Bu sürenin sonunda, dosyanız gözden geçirilir. Ülkenizdeki sorunlar devam ediyorsa, koruma süreniz uzatılabilir veya size ILR verilebilir. Ülkenizde sorun yoksa, geri gönderilebilirsiniz) veya:
- ii. Takdire Bağlı Kalma İzni (Discretionary Leave to Remain) (3 yıl veya daha kısa bir süre için verilir. Ağustos 2005'ten itibaren, dosyalar 3 yıllık sürenin sonunda gözden geçirilmektedir. Gözden geçirme sonrasında, size süre uzatımı verilebilir veya verilmeyebilir. Artık korunmaya ihtiyacınız olmadığına karar verilirse, geri gönderilebilirsiniz. 6 yıl boyunca Birleşik Krallık'ta kalmanıza izin verilirse, ILR almanız mümkün olabilir).

Unutmayın: Size resmi olarak geçici ya da sürekli kalma izni verilmesi, (genellikle) çalışmanıza ve sosyal yardım talebinde bulunmanıza izin verildiği anlamına gelir.

Çalışma ve Giriş/Kalma İzniniz olup olmadığını nasıl öğrenebilirsiniz? Şunları kontrol edin:

- Göçmenlik belgeniz veya
- İçişleri Bakanlığı'ndan (Home Office) gelen ve size Giriş/Kalma İzni veren resmi yazı.

Bu belgelerde, çalışmanıza izin verilip verilmediği ve Giriş/Kalma İzninizin süresinin ne kadar olduğu belirtilmektedir. İzninizin süresi bitmek üzereyse, işinizi kurmadan ÖNCE bu sorunu çözmenizi tavsiye ederiz. Şunları yapabilirsiniz:

- Yardım almak için, aşağıdaki kuruluşlardan biri ile bağlantı kurabilirsiniz. Size ne yapmanız gerektiğini söyleyeceklerdir.
- İçişleri Bakanlığı'na yazı yazabilirsiniz.
- Başvurunuzla ne kadar sürede yanıt alabileceğinizi öğrenmek için, İçişleri Bakanlığı'na telefonla ulaşabilirsiniz.

Size Kalma İzni verildiğine dair resmi bir bildirim elinize geçtiğinde, işinizi nasıl kuracağınız hakkında düşünmeye başlayabilirsiniz.

Bunları yapın	Bunları yapmayın
Başlamadan önce, en az 3 yıl geçerli Giriş/Kalma İzininiz olduğundan EMİN OLUN. Bu, kredi almanıza ve göçmenlik sorunları ile bir kez daha uğraşmak zorunda kalmadan işinizi kurmanıza yardımcı olacaktır.	Giriş/Kalma İzininiz sona ererken iş kurmaya ÇALIŞMAYIN. Bu aşamada, iş kurma desteği alamayabilirsiniz, ayrıca kredi almanız daha zordur.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

Eğer göçmenlik statünüz hakkında sorularınız varsa;

- Mülteci Konseyi (Refugee Council)
www.refugeecouncil.org.uk
- Göç Danışma Servisi (Immigration Advisory Service)
www.iasuk.org.uk
- Mülteci Hukuk Merkezi (Refugee Legal Centre)
www.refugee-legal-centre.org.uk
- Göçmenlik ve Vatandaşlık Dairesi (Immigration Nationality Department) www.ind.homeoffice.gov.uk
- Yurttaş Danışma Büroları (Citizens Advice Bureau)
www.adviceguide.org.uk/index/your_rights/immigration
- İstihdam Forumu (Employability Forum)
www.employabilityforum.co.uk

3. Adım: Özgeçmişinizi hazırlayın

Özgeçmiş (CV-Curriculum Vitae), çalışma ve eğitim durumunuzun özetidir. Birleşik Krallık'ta iş arayan ya da iş kurma desteği almak isteyen herkes bu belgeyi hazırlar. İş kurma kredisi için başvuruda bulunurken özgeçmişe ihtiyacınız olacaktır. Aşağıda, özgeçmişinizi yazarken size yardımcı olacak bazı tavsiyeler verilmektedir.

Öğrenim ya da iş hayatınızda boşluklar bulunuyor olabilir. Eğer özgeçmişinizde bütçeleme, pazarlama, insan yönetimi, liderlik vb. becerileriniz olduğunu gösterebilirsiniz, bu durum bir problem yaratmayabilir.

Destek alabileceğiniz yerler:

- Kendi özgeçmişlerini yazmış olan arkadaşlar ve aile bireyleri
- Ücret karşılığı kariyer desteği veren kuruluşlar
- Ücretsiz tavsiye verebilecek yerel gönüllüler ya da mülteci kurumları

Eğitim geçmişi

Devam ettiğiniz öğrenim (okul, yüksek okul, üniversite) ve/veya eğitim programlarını, eğer varsa yeterlilik derecelerinizle beraber, kronolojik olarak (tarih sırasına göre) yazın.

Bazen sizden yeterliliklerinizi kanıtlayacak sertifikalar istenebilir.

- **Eğer sertifikalarınız varsa** ve kendi ülkenizde kazandığınız yeterlilik derecesinin Birleşik Krallık'ta tanınmasını isterseniz, Birleşik Krallık Ulusal Akademik Tanıma Bilgi Merkezi (National Recognition Information Centre for the United Kingdom) (UK NARIC) bu hizmeti sunmaktadır. Diploma veya sertifikalarınızı kuruma sunmanız gerekir ve sunulan hizmet ücrete tabi olabilir.
- **Eğer sertifikalarınız yoksa**, eğitim geçmişinizi yazın. İş kurma desteği aldığınız (9. adım) kuruluşa sertifikanızın istenip istenmeyeceğini sorun.

Eğitim gemişinizin bulunması önemli olmakla birlikte, yeterli eğitim almadıysanız endişelenmeyin. Kişisel zelliklerinizle iş kurma desteği veren kuruluşlardan yardım alabilirsiniz.

Çalışma geçmişi

Çalıştığınız işleri kronolojik olarak sıralayın ve ayrıntılı olarak açıklayın. Bu sizin çalışma gemişinizdir ve bir iş kurmak için gereken deneyime sahip olup olmadığınızı gösterecektir. Daha önce bir iş kurma deneyiminiz olduysa, bunu mutlaka vurgulayın.

- Birleşik Krallık'ta genellikle iki adet referans vermeniz istenir. Referans, eski bir işveren tarafından yazılan ve yaptığınız işi ve bu işte ne kadar iyi olduğunuzu teyit eden kısa bir mektuptur.
- Eğer eski işverenleriniz başka bir lkedeyseniz veya onlarla bağlantı kurmak zorsa, referans vermekte güçlük kebilirsiniz. İlgili alanda deneyim edinmenin ve referans almanın bir yolu, yerel bir işte gönüllü olarak çalışmaktır. (bkz. aşağıkiler ve 6. adım).
- Eğer alışma geçmişinizde boşluklar varsa, iş kurma alanında çalışan bir kuruluştan destek alırken (9. adım) bu konuda tavsiye isteyin.

Gönüllü alışma

Ücretsiz olarak yaptığınız işler hakkındaki bilgiler de yararlıdır. Örneğin, yerel bir topluluk projesi kapsamında ya da bir şirkette yaptığınız ücretsiz işler, kişisel becerilerinizi göstermenize yardımcı olabilir.

Bunları yapın	Bunları yapmayın
Elde ettiğiniz tüm başarıları BELİRTİN. Tanıdığınız bir kimse için ücretsiz olarak çalışmayı düşünün. Kendisinden referans istemeniz mümkün olabilir.	Eğer eğitim veya çalışma geçmişinizi kanıtlayan belgeleri elde edemiyorsanız, ENDİŐELENMEYİN. Bu, birçok mültecinin ortak sorunudur.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- Yerel İş ve Sosyal Yardım Bürosu, (Jobcentre Plus) kendi işinizin sahibi olmanız konusunda size bazı tavsiyeler verebilir ve sizi özgeçmiş yardımına yönlendirebilir.
www.jobcentreplus.gov.uk
- İnternette özgeçmiş konusunda ücretsiz tavsiyeler sunan BBC gibi birçok web sitesi vardır.
www.bbc.co.uk/radio1/onelife/work/index.shtml?cvs/ veya www.workthing.com veya <http://jobsadvice.guardian.co.uk/>
- Üniversitelerin web sitelerinde de çoğunlukla özgeçmiş yazmak konusunda tavsiyeler bulunur.

4. Adım : İngilizcenizi geliştirmek için yardım alın

İngilizceniz hem gündelik yaşamda hem de iş alanında iyi iletişim kurabilecek düzeyde olmalıdır. İyi düzeyde İngilizce bilmek zorunludur. Örneğın:

- iş planı yazmak,
- kredi kuruluşunuz ile görüşme yapmak veya Katma Değer Vergisi (Value Added Tax) (VAT) için kayıt yaptırmak için.

İşinizin bağlantılı olduğu tüm alanlarla ilgili gelişmeleri anlamanız önemlidir.

Nereden yardım alabilirsiniz

İngilizce kursları genellikle Başka Dilleri Konuşanlar için İngilizce (English for Speakers of Other Languages) (ESOL) olarak adlandırılır. ESOL, mülteciler ve sığınmacı adaylarına Ağustos 2007'ye kadar ücretsizdir. Ağustos 2007'den sonra:

- Eğer **Kalma İzininiz** (Leave to Remain) varsa, (Örneğın: mülteci statüsü (refugee status), insani koruma (humanitarian protection) veya takdire bağılı izin (discretionary leave)) işsizseniz ve yardım alıyorsanız, ÜCRETSİZ ESOL için hak kazanırsınız.
- Fakat 19 yaşın üzerindeki tüm sığınmacı adayları İngilizce kursları için ÜCRET ÖDEMEK zorundadır. Ücretsiz veya daha ucuza kurs veren yerel kuruluşlar olabilir.

Bölgenizde ESOL kursu veren kuruluşlar hakkında yerel kütüphane, İş Bulma Bürosu (Job Centre) veya Learndirect'ten bilgi edinebilirsiniz. Bunlardan bazıları:

- İleri Eğitim yüksek okulları
- Yetişkin Eğitimi yüksek okulları
- Üniversiteler
- Gönüllü kuruluşlar veya topluluk organizasyonları
- internet üzerinden erişim sağlayan Learndirect merkezleri
- Özel eğitim kurumları

İş İngilizcesi

Birçok İleri Eğitim yüksek okulu İş İngilizcesi kursu verir, fakat buna devam etmek için ücret ödemeniz gerekebilir. Bu kursların nerede verildiği hakkında yerel girişimci kurumu, yerel idare veya belediyeden bilgi alabilirsiniz.

(Bölgenizde mülteciler için İş İngilizcesi kursu veren Mülteci Konseyi (Refugee Council) ve Mülteci Öğrenim ve Eğitim Danışmanlığı Servisi (Refugee Education and Training Advisory Service) (RETAS) gibi kuruluşlar olabilir. Bölgenizdeki kurs olanaklarını araştırın.)

- Kendi vatandaşlarınızdan sizden daha iyi İş İngilizcesi bilenlerden yardım isteyin.
- Çeviri ve tercüme büroları (yerel belediye veya topluluk organizasyonları), belgeleri dilinize çevirebilir/ size yardımcı olabilir. Bu hizmet için ücret ödemeniz gerekebilir.

Bunları yapın	Bunları yapmayın
Mümkün olan en erken zamanda bir kursa KAYIT OLMAYA ÇALIŞIN. Eğer bunu yapmanız mümkün değilse, İngilizcenizi geliştirecek tüm iletişim yöntemlerini kullanın. İyi derecede İngilizce'ye sahip olmak, bağımsız hale gelmenize yardımcı olacak ve işinizin başarı şansını artıracaktır.	Yalnızca başkalarından yardım BEKLEMİYİN. Onların desteği önemli olsa da, işinizle ilgili tüm alanlardaki gelişmeleri takip edebiliyor olmanız gerekir.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- Learndirect www.learndirect.co.uk
- Yerel İleri Eğitim yüksek okulu
- Yerel İş ve Sosyal Yardım Bürosu (Jobcentre Plus) ESOL desteği veren kuruluşlar hakkında size bilgi verebilir www.jobcentreplus.gov.uk
- Mülteci Danışmanlık ve Rehberlik Birimi (Refugee Advice and Guidance Unit) mültecilere tavsiye ve eğitim verir www.londonmet.ac.uk/ragu/home.cfm
- RETAS işletme eğitimi verir www.education-action.org
- Mülteci Konseyi (Refugee Council) İş İngilizcesi kursu verir www.refugee-council.org.uk
- Yerel kütüphane
- Yurttaş Danışma Bürosu (Citizens Advice Bureau) www.citizensadvice.org.uk
- Yerel idare/belediye (Eğitim Bölümü)

5. Adım: İş eğitimi alın

Birleşik Krallık'ta kendi işinizi kurmanıza yardımcı olacak çeşitli eğitim kursları verilmektedir. Bu eğitim kursları:

- Birleşik Krallık'ta serbest çalışma koşullarını tanıtır,
- becerilerinizi tanımlamanıza yardımcı olur,
- iş kurma sürecini açıklar,
- iş kurmak için yapabileceğiniz hazırlıkları ana hatlarıyla belirler,
- iş planı hazırlamanıza yardımcı olur,
- vergi, katma değer vergisi (VAT) ve Ulusal Sigorta (National Insurance) Numaraları hakkında bilgi verir,
- kendi işini kuran diğer insanlarla tanışma ve iletişim ağı oluşturma fırsatı sunar.

Ücret ödemeniz gerekebilir ama kendi işinizi kurmadan önce geliştirmeniz gerektiğini düşündüğünüz becerileriniz varsa, bu iyi bir yatırım olabilir. Mültecilere yönelik iş eğitimi veren birkaç kuruluş vardır. Yerel Mülteci kurum veya kuruluşları, yaşadığınız yere yakın eğitim olanakları hakkında bilgi verebilir.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- Prens Vakfı (The Prince's Trust) İş Kurma Rehberi 12 – Yardım Kaynakları - iş kurma alanında çalışan ve iş eğitimi veren kuruluşların bir listesini içerir.
- RETAS iş kurma kursları verir ve (a) kendi işini kurmak veya (b) bir kooperatife (genellikle Londra'da bulunan) ortak olmak isteyen işsiz sığınmacı adayı ve mültecilere destek sağlar www.education-action.org
- Mülteci Konseyi (Refugee Council) 'Mültecilerin Birleşik Krallık İş Piyasasına Katılımına Destek' eğitimi verir www.refugeecouncil.org.uk
- Topluluk Eylem Ağı (Community Action Network) Londra'daki mültecilere iş eğitimi verir www.can-online.org
- İş Bağlantısı (Business Link) küçük ve orta ölçekli şirketlere iş tavsiyesi veren bir kamu kuruluşudur. Yerel ağlar aracılığıyla faaliyet gösterir. Yerel ağınız hakkında bilgi edinin www.businesslink.gov.uk
- Birleşmiş Milletler Mülteci Kurumu'nun (United Nations Refugee Agency) (UNHCR) 'Mülteciler için Çevrim İçi Eğitim (Refugees Online)' projesinin web sitesinde yararlı olabilecek diğer kuruluşların bir listesi verilmektedir www.refugeesonline.org.uk

6. Adım: Yerel bir şirkette veya topluluk içinde çalışmak için gönüllü olun

Gönüllü çalışma, ücret almadan çalışma anlamına gelir. Bölgenizdeki bir şirket veya toplumsal proje için gönüllü çalışmayı düşünün. Bu, aşağıdakilere yardımcı olabilir:

- İş kurmak istediğiniz alanda deneyim kazanmak,
- İngilizcenizi geliştirmek için pratik yapmak,
- Özel bir yetenek geliştirmek,
- Birleşik Krallık'ta iş deneyiminiz olduğunu göstererek özgeçmişinizi daha iyi hale getirmek
- Referans almak. Birlikte çalıştığınız kişiler, sizin için referans mektubu yazabilirler.

Eğer bir sığınmacı adayıysanız (asylum seeker), Kalma İzni (Leave to Remain) alıp alamayacağınız hususunda karar verilmesini beklerken gönüllü olarak çalışabilirsiniz.

Gönüllü çalışma fırsatları bulma

- Kendi işinin sahibi olan bir tanıdığınıza, onun için gönüllü olarak çalışıp çalışamayacağınızı sorun.
- İş fikrinizi geliştirin ve bölgenizde buna benzer faaliyetlerde bulunan şirketlerle bağlantı kurun.
- Gönüllü olabileceğiniz herhangi bir toplumsal proje olup olmadığını öğrenin.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- Ulusal Gönüllü Çalışma Merkezi
(National Centre for Volunteering) www.volunteering.org.uk
- Reach www.volwork.org.uk
- Mülteci Hareketi (Refugee Action)
www.refugee-action.org.uk
- Mülteci Konseyi (Refugee Council)
www.refugeecouncil.org.uk
- RETAS www.education-action.org
- Timebank www.timebank.org
- İngiltere Gönüllü Geliştirme Kuruluşu
(Volunteer Development England) www.vde.org.uk
- The Prince's Trust www.princestrust.org.uk

7. Adım: Çocuklarınızın bakımı için araştırma yapın

Çocuklarınıza kendi başınıza bakıyor ve kendi işinizi kurmayı düşünüyorsanız, güvенеceğiniz ve sizi memnun edecek bir çocuk bakıcısı bulmak isteyebilirsiniz.

Bazı fikirler:

- Çocuklarınıza bakabilecek arkadaş veya akrabalarınız.
- Yerel çocuk bakım hizmetleri: Eğer çocuğunuzu tanımadığınız insanlara bırakmak konusunda endişeleriniz varsa, kayıtlı çocuk bakıcısı tutabilirsiniz. Kayıtlı çocuk bakıcıları
 - yeterlilik derecesine sahiptirler,
 - yasal sorumluluk taşıdıkları için, çocuklarınıza güvenli bir ortam sağlarlar,
 - kendilerini tanımak ve çocuğunuza nasıl bakıldığını görmek için birlikte zaman geçirmek isterseniz, genellikle bunu memnuniyetle kabul ederler.
- Hükümet size destek verecektir. Örneğin; çocuk bakımı ücretini Hükümetin Çalışanlar için Vergi İndirimi (Working Tax Credit) programı aracılığıyla karşılamak için yardım alabilirsiniz. (bkz. aşağıdaki iletişim adresleri)
- Yalnız Ebeveyn Yardım Hattı (Lone Parent Helpline) telefonu 0800 0185 026'yı yöneten Tek Ebeveynli Aileler (One Parent Families) gibi uzman kuruluşlardan da destek isteyebilirsiniz.
- İş kurma desteği alırken (9. adım) bu konuda daha fazla bilgi isteyin.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- Çalışanlar için Vergi İndirimi Yardım Hattı (Working Tax Credit Helpline) (İngiltere Galler İskoçya) 0845 300 3900/ (Kuzey İrlanda) 0845 603 2000
- Sure Start her çocuğa iyi bir başlangıç olanağı vermeyi amaçlayan bir hükümet programıdır. Birleşik Krallık'taki çocuk bakım sistemi ve masrafların karşılanması için nasıl yardım alınabileceği hakkında faydalı bilgiler sağlar www.surestart.gov.uk veya www.childcarelink.gov.uk
- Tek Ebeveynli Aileler, (One Parent Families) yalnız ebeveynlere destek vermekte uzmandır www.helpdesk.oneparentfamilies.org.uk (İngiltere ve Galler) www.opfs.org.uk (İskoçya)
- Gingerbread tek ebeveynli aileler için bir iletişim ağı sağlar www.gingerbread.org.uk
- Gündüz Bakım Vakfı (Daycare Trust) ulusal çocuk bakım vakfıdır. Vakfın web sitesi çocuk bakımı hakkında daha fazla bilgi edinmenize yardımcı olur www.daycaretrust.org.uk
- Ulusal Çocuk Yuvaları Birliği (National Day Nurseries Association)(NDNA) çocukların erken yaşlardaki gelişim ve eğitim düzeylerini yükseltmeyi amaçlayan bir ulusal vakıftır www.ndna.org.uk
- Ulusal Çocuk Bakıcıları Birliği (The National Childminding Association) (NCMA) İngiltere ve Galler'deki kayıtlı çocuk bakıcıları için oluşturulmuş bir ulusal vakıf ve üyelik kuruluşudur www.ncma.org.uk
- Okul Öncesi Öğrenim Birliği (The Pre-school Learning Alliance) erken yaşlarda eğitim konusunda uzmanlaşmış bir vakıftır www.pre-school.org.uk

8. Adım: Finansman durumunuzu düzenleyin

Banka Hesapları

Bir banka hesabı açmak isterseniz, kimliğinizi kanıtlamanız gerekir. Banka, pasaportunuzu (passport), sürücü ehliyetinizi veya kamu hizmeti kuruluşlarından aldığınız bir faturayı (örn. elektrik ya da doğal gaz faturanızı) görmek isteyecektir.

Elinizde bu belgeler yoksa, bankanın Kalma İzni (Leave to Remain) veya İçişleri Bakanlığı (Home Office) belgeleri gibi diğer resmi belgeleri kabul edip etmediğini sorun.

Cari (basic) bir banka hesabı açtırmamız, **kredili** (current) hesap açtırmamızdan daha kolay olabilir. Hem **cari** (basic) hem de **kredili** (current) hesaplarla:

- Otomatik para çekme makinelerinde kullanabileceğiniz bir banka kartı alabilir,
- Para yatırabilir ve faturalarınızı ödeyebilirsiniz.
- ANCAK hesaptan belirli bir miktarda fazla para çekme olanağı (overdraft) işlemini yalnızca kredili hesap ile yapabilirsiniz.

Fazla para çekme olanağı, hesabınızda mevcut olandan daha yüksek miktarda para kullanmanıza izin verir. Böyle bir durumda, banka genellikle faiz uygular ve bazen başka ücretler de alır. (Mali Hizmetler İdaresi (Financial Services Authority) (FSA), 2006).

Banka, cari hesabınızdan £10'un üzerinde fazla para çekmenize izin vermeyebilir. Banka ayrıca, kredi geçmişinizi araştırarak ve bu bilgiye dayanarak, adınıza hesap açıp açmama ya da kredi sağlayıp sağlamama konusunda karar verecektir. Bankaların araştırdıkları:

- adınıza açılmış değişik türdeki hesaplar
- almış olduğunuz borçlar

Farklı bir ülkeden geldiğiniz için, bankaların kredi geçmişinizi araştırması mümkün olmayabileceğinden, kredili hesap açtığınız zor olabilir. Banka başvurunuzu geri çevirirse, cari banka hesabı açılmasını isteyin.

Bir banka hesabı açmak konusunda problemlerle karşılaşırsanız yerel mülteci kuruluşları ya da bu konuda pek çok çalışma yürütmüş olan Yurttaş Danışma Bürosu'yla (Citizens Advice Bureau) temasa geçin.

İslam inancı ve finans

Müslümansanız, işinizi kurmadan önce 'riba' konusunu düşünmeniz gerekebilir. Riba, faiz ödeme veya alma anlamına gelir. Garar olarak adlandırılan bir risk taşıdığından, Şeriat kanunlarında buna izin verilmemektedir.

Buna nasıl çözüm bulabilirsiniz?

- Kendi işini kurmuş arkadaş, akraba veya vatandaşlarınızdan tavsiye isteyin.
- Şeriat kurallarına uyan bazı banka ve kuruluşlar size yardımcı olabilir.

Şeriat kurallarına uyan kuruluş/banka örnekleri

Britanya İslam Bankası (Islamic Bank of Britain) Şeriat kurallarına uymaktadır.

HSBC, Müslümanların konut kredisi ve bireysel hesap gibi ürünlerden yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla, 2003 yılında Amanah bölümünü (Amanah division) kurdu. Bu bölüm şimdi Müslüman girişimcilere destek sağlamanın yollarını değerlendiriyor.

Prens Vakfı (The Prince's Trust), önde gelen bir Şeriat bilgininden Vakıf kredilerinin geri ödenmesi konusunda genç Müslümanlar için tavsiyede bulunmasını istedi. Sonuç olarak, Vakıf ücretlerinin "idari masraf" olarak kabul edilmesi gerektiğine ve ödenen meblağların "faizcilik içermediğine" hükmedildi.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

- FSA'nın (Mali Hizmetler İdaresi (Financial Services Authority) web sitesinde basit banka hesapları hakkında tavsiyeler bulunur www.fsa.gov.uk
- Yurttaş Danışma Bürosu (Citizens Advice Bureau) www.citizensadvice.org.uk
- Islamic Bank of Britain www.islamic-bank.com
- HSBC Amanah hakkında daha fazla bilgi edinmek için www.hsbcamanah.com
- İş Kurma Rehberi 2 – İş kurma - iş kurma kredisinin nasıl ve nereden alınabileceği hakkında faydalı bilgiler verir www.refugeesintobusiness.org.uk/guide
- İş Kurma Rehberi 12 – Yardım Kaynakları - mali yardım kaynaklarının bir listesini içerir www.refugeesintobusiness.org.uk/guide

9. Adım: Profesyonel iş kurma desteği alın

Birleşik Krallık'ta kendi işinizi kurarken size destek verebilecek birçok kuruluş vardır. Bu kuruluşlar çoğunlukla birebir destek veren iş danışmanlarını ve iş rehberlerini önerir. Profesyonel tavsiye, kendi işine sahip olmanın size uygun olup olmadığını anlamanıza ve bunu nasıl yapacağınıza karar vermenize yardımcı olan tarafsız bir destek kaynağıdır.

İş kurma desteği veren kuruluşlar

İş kurma desteği veren devlet kuruluşları, özel kuruluşlar ve vakıf kuruluşları bulunmaktadır. Bu kuruluşlar:

- iş kurma konusunda danışmanlık ve rehberlik,
- işletme eğitim kursları,
- iş planı hazırlama yardımı,
- iş ilişkileri oluşturma etkinlikleri hakkında bilgi verir.

Bu hizmetlerden bazıları ücretsizdir. Diğerleri için ücret ödemeniz gerekir. Bölgenizdeki imkanları kontrol edin.

İş danışmanı

İş danışmanı, iş planı hazırlama, yasal sorunlar veya para yönetimi gibi konularda tavsiye verir. Danışmanların çoğu mesleki eğitim görmüştür ve önemli bir iş deneyimine sahiptir. Bu kişiler, bazı sorunların çözülmesine yardımcı olabilir ve zor durumlarda tavsiye verebilirler. Danışmanlardan bir kereye özgü veya uzun süreli hizmet alınabilir. Bu hizmet için ücret ödemeniz gerekebilir. İş Bağlantısı (Business Link) adlı kuruluşun web sitesinde, bilgisayarınıza indirebileceğiniz 'İş danışmanı seçme ve yönetme' konulu bir kılavuz bulunmaktadır. (bkz. aşağı)

İş rehberi ile iş danışmanı arasındaki fark

İş danışmanı, uzman tavsiyesi veren bir profesyoneldir. İş rehberiyse çoğunlukla, genel iş rehberliği hizmeti veren, fikir ve sorunlarınızı tartışan bir gönüllüdür.

İş rehberi

İş rehberi, iş kuran bir kimseye düzenli olarak iş ve kişisel rehberlik hizmeti verir. Rehberliğin amacı, sürdürülebilir ve başarılı bir iş kurmanıza yardımcı olmaktır. İş rehberleri genellikle sağlam bir iş geçmişine sahiptir.

İş rehberi, üzerinde anlaşılan ve çoğu zaman altı ay ile iki yıl arasında değişen bir süre boyunca, güvene dayalı destek sağlar.

- Bazı kuruluşlar, iş rehberliği içeren iş kurma paketleri sunar. Bu paketler hakkında ayrıntılı bilgi edinin.
- İş rehberlerinin çoğu gönüllü (ücretsiz) olarak hizmet verir, ancak bunu önceden kontrol etmeniz gerekir.

Nerede daha fazla bilgi bulabilirsiniz

İş kurma desteği

- Rehber 12 - Yardım Kaynakları - iş kurma desteği veren kuruluşların bir listesini içerir
www.refugeesintobusiness.org.uk/guide

Seçilmiş bir hedef kitleye yönelik hizmetler:

- Prens Vakfı (The Prince's Trust) 18 – 30 yaş arasındaki işsiz gençlerin iş kurmasına yardımcı olur
www.princes-trust.org.uk
- Shell LiveWire 16 – 30 yaş arasındaki gençleri kendi işini kurmaya ve geliştirmeye teşvik eder
www.shell-livewire.org
- The Prime Initiative 50 yaşın üzerindeki kişilerin iş kurmasına yardımcı olan bir ulusal kuruluştur
www.primeinitiative.org.uk

Herkese açık hizmetler:

- Yerel İş Bağlantıları (Business Links)
www.businesslink.gov.uk
- Yerel Girişim Kurumları (Local Enterprise Agencies) (LEAs)
www.nfea.com
- Yerel Ticaret Odası (Chamber of Commerce)
www.britishchambers.org.uk
- Gönüllü İş Rehberliği Programı (Business Volunteer Mentoring (BVM) Programme) www.bvm.org.uk

10. Adım: Diğer yardım kaynakları

Aileniz, arkadaşlarınız ve üyesi olduğunuz toplum da iyi bir yardım kaynağıdır. Onlar sizin güçlü ve zayıf yönlerinizi herkesten daha iyi bilir. Onların desteği, iş kurma alanında çalışan kuruluşların profesyonel tavsiyeleriyle birleştiğinde, kendi işinizi yönetmek için hazır olup olmadığınıza karar vermenizde yardımcı olacaktır.

Angola'dan mülteci olarak gelen Maria ve Luisa

Maria ve Luisa Manchester'da aynı semtte yaşayan iki Angolalı arkadaş. Maria bir kafe açmak istiyor ve ne yapması gerektiği hakkında konuşuyorlar...

Luisa: Bu harika bir fikir Maria! Senin yemeklerin her zaman enfestir! İnsanlarla ilişkilerin de çok iyi. Bu semtin gerçekten bir kafeye ihtiyacı var. Arkadaşlarımızın, özellikle de genç annelerin bir araya gelebileceği bir yer olsa, ne güzel olur.

Maria: Sence kafeyi açmak için gereken parayı nereden bulabilirim?

Luisa: Kuzenim James kendi işini kurdu. Belki o yardım edebilir.

Maria: Bu gerçekten iyi bir fikir. Ona hemen soracağım.

Luisa: Benim bir fikrim daha var Maria. İki hafta önce, arkadaşım Susan beni akşam yemeğine davet etti. Old Trafford'da harika bir Afro-Karayip restoranına gittik. Restoranın sahipleri Susan'ın teyzesi ile eniştesiydi. Kafe işletmenin sana uygun olup olmadığını anlamak için, neden onlara iki üç hafta gönüllü çalışıp çalışmayacağını sormuyorsun? Senin Susan ile bağlantı kurmanı sağlayabilirim.

Maria: Harika bir fikir! Belki insanların sevip sevmeyeceğini görmek için bazı Angola yemeklerini yapmama da izin verirler. Yardımın için çok teşekkür ederim Luisa. Seninle konuştuğum çok iyi oldu.

Arkadaş, akraba ve vatandaşlarınızla konuşmak, şunları yapmanıza yardımcı olabilir.

- **Güçlü yönlerinizi anlamak:** Luisa Maria'yı çok iyi tanıyor. Luisa'nın tepkisi, Maria'nın gerekli becerilere sahip olup olmadığını anlamasına yardımcı oluyor.
- **Gönüllü çalışma fırsatını keşfetmek:** Bir restoranda çalışmak Maria'ya kendi kafesini işletmenin nasıl bir şey olduğu hakkında fikir verecek.
- **Fikrinizi sınamak:** İş fikri hakkında Luisa ile konuşunca, Maria o semtte bir kafeye ihtiyaç olup olmadığı konusunda ilk tepkiyi almış oldu.
- **İş kurma desteği hakkında bilgi edinmek:** Maria James'e işini nasıl kurduğunu ve gereken krediyi nasıl aldığını sorabilir. Bu, Maria'nın iş kurma desteği hakkında bilgi edinmesi için iyi bir yol.
- **Rehber belirlemek:** James kendi işini kurmuş olduğu için, Maria James'e ya da Suzan'ın teyzesi ve eniştesine kendisine rehberlik desteği vermek isteyip istemeyeceklerini sorabilir. Çünkü onlar da daha önce kendi işlerini kurdular.

Bunları yapın	Bunları yapmayın
Arkadaş, akraba ve vatandaşlarınızdan alabileceğiniz her türlü desteği NOT EDİN. Ayrıca, iş kurma desteği veren kuruluşlarla bağlantı kurun ve bir iş danışmanı isteyin.	Yalnızca arkadaş, akraba ve vatandaşlarınızdan BEL BAĞLAMAYIN. Bildikleri şeylerin tümü doğru olmayabilir ve işler ters gittiğinde onları sorumlu tutamazsınız. Profesyonel tavsiye ve tarafsız destek, zor durumlarda çok işe yarayabilir.

Bu bilgiler, Prens Vakfı (The Prince's Trust) tarafından Mülteci Konseyi (Refugee Council) için hazırlanmış olup, yalnızca bir başlangıç noktası oluşturmaktadır. Bağımsız yasal ve mali tavsiye alınmalıdır. Yayımcının hiçbir yasal sorumluluğu bulunmamaktadır. Prens Vakfı ve Mülteci Konseyi, belirtilen bilgilerin doğruluğu konusunda hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

Cover design by Morse-Brown Design
© The Prince's Trust and the Refugee Council 2006